

Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/783)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas olarak da Dışişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

23/11/2009

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-1780/4650

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 16/11/2009 tarihinde kararlaştırılan “Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GEREKÇE

Bir taraftan önümüzdeki 20 yıllık dönemde Avrupa ülkelerinin büyük miktarda ilave doğal gaz ihtiyacı duyacağına öngörülmesi, diğer taraftan coğrafi konumu itibarıyla dünyanın bilinen büyük doğal gaz rezervlerine sahip ülkelere yakınlığı Türkiye’yi bu kaynak ülkeler ile Avrupa arasında doğal bir enerji köprüsü haline getirmektedir. İçinde bulunduğumuz süreçte Avrupa Birliği’nin arz güvenliğini kaynak ve güzergâh çeşitlendirmesi yoluyla geliştirmek adına yürüttüğü çaba Türkiye’ye, enerji alanında uluslararası arenada etkinliğini artırabilmesi için bir fırsat doğurmaktadır.

Bu bağlamda 13 Temmuz 2009 tarihinde Ankara’da imzalanan “Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşma” bu fırsatın değerlendirilmesi açısından önemli bir adım olup, Proje ile Türkiye’nin doğu ve güney sınırlarından temin edilecek doğal gazın sırasıyla Türkiye, Bulgaristan, Romanya ve Macaristan üzerinden Avusturya’nın Baumgarten kentine ulaştırılması hedeflenmektedir.

Nabucco Projesi ile birçok kaynak ülkeden gelecek doğal gazın ülkemizde birleşerek Avrupa’ya ulaştırılacak olması Türkiye’nin “Fiziki Enerji Merkezi” rolünü ortaya çıkaracak, aynı zamanda ileriye yönelik “Fiziki ve Ticari Enerji Merkezi” olma hedefimize büyük katkı sağlayacaktır. Diğer taraftan, Hazar ve Orta Doğu bölgesi ülkelerinin yıllardır yürüttüğü Avrupa enerji pazarına açılım hedefleri; bahse konu bölge ülkelerinin ve Avrupa’nın enerji şebekelerinin Türkiye üzerinden açılacak 4 üncü ana arter ile birbirine bağlanması ve dolayısıyla karşılıklı ticaretin geliştirilmesi yoluyla hayata geçirilmiş olacaktır.

Avrupa Birliği’nin de yüksek öncelikli projeleri arasında yer alan Nabucco Projesi ülkemizin doğal gaz üreticisi ve tüketicisi ülkelerle doğal gaz ticaretini artıracak, Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakereleri çerçevesinde yürüttüğümüz siyasi ve ekonomik ilişkileri olumlu yönde etkileyecek ve Hazar ile Orta Doğu bölgesinin refahına yönelik yürüttüğümüz uzun soluklu çabaya katkı sağlayacaktır.

Öte yandan, yaklaşık maliyeti 8 milyar Avro olan Projenin Ülkemiz topraklarından geçen 2/3’lük kısmına tekabül eden yatırımın Türkiye’de gerçekleştirilecek olması ekonomik ve sosyal gelişimi destekleyecek, Proje süresi olarak belirlenen 50 yıllık süreç boyunca ülkemize gelir sağlayacaktır.

Söz konusu Anlaşma, boru hattının geçeceği ülkelerin karşılıklı yükümlülüklerini ve yatırımcılar açısından Projeyi teşvik eden bir ortamın yaratılmasına ilişkin prensipleri tesis etmektedir. Bu çerçevede, Anlaşma genel olarak; Taraf Devletlerin Nabucco Projesine yönelik destekleri, doğal gaz boru hattı kapasitesinin kullanım esasları, doğal gazın serbest geçişinin güvence altına alınması, vergilendirme, oluşturulacak Nabucco Komitesinin yetkileri, olası anlaşmazlıkların çözüm yöntemleri konularına ilişkin düzenlemeler içermektedir.

Ezcümle, Anlaşmanın Türkiye’ye getirisi önemli bir yabancı sermaye girişi, inşaat aşamalarında istihdam, ileriki yıllarda vergi gelirleri ve ülkemizin enerji güvenliği sorununa katkı şeklinde özetlenebilir. Ayrıca belki de en önemlisi, Projenin hayata geçmesiyle Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yeni bir bağ tesis edilecek ve ülkemizin Avrupa Birliği için güvenli bir ortak olduğu tezine katkıda bulunulacaktır.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

14 Aralık 2009

Esas No.: 1/783

Karar No.: 19

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığı tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 23/11/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 1/12/2009 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 10/12/2009 tarihli 5 inci toplantısında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde Anlaşma ile;

- Türkiye'nin doğu ve güney sınırlarından temin edilecek doğal gazın Avusturya'nın Baumgarten kentine ulaştırılmasını sağlayacak bir boru hattının inşa edilmesi,
- Projenin, taraf devlet şirketlerinin ortak olduğu Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından yürütüleceği,
- Boru hattının yıllık 31 milyar metreküp taşıma kapasitesine sahip olacağı,
- Anlaşmadan kaynaklanan her türlü olumsuzluk, sorun ve uyuşmazlığın çözümü amacıyla bir Nabucco Komitesinin kurulması,
- Anlaşmanın hangi tarihte yürürlüğe gireceği ve ne kadar süreyle yürürlükte kalacağı, gibi konularda düzenlemeler öngörülmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki müzakereler sırasında Hükümet temsilcisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir:

- Nabucco Projesi Türkiye'nin enerji diplomasisiyle alakalı olarak yürüttüğü en önemli projelerden biridir.
- Türkiye'nin coğrafyasından kaynaklanan jeopolitik durumunu, hak ettiği pozisyonu almasıyla ilgili olarak yürütülen bir projedir.
- 2001 yılında Türkiye tarafından başlatılan projeye Bulgaristan, Macaristan, Romanya, Avusturya ile birlikte sonradan Almanya dahil olmuştur.
- Sayılan altı ülke, merkezi Avusturya'da bulunan Nabucco Uluslararası şirketine eşit paylarla ortak bulunmaktadır.
- Projenin yaklaşık maliyeti 8 milyar Euro olarak tahmin edilmektedir.
- Toplam uzunluğu 3.300 kilometre civarında olacak olan boru hattının en uzun kısmı Türkiye'de inşa edilecektir.

- Projenin kaynak sıkıntısının olduğuna dair endişeler mevcut bulunmakla birlikte, gelinen noktada tüketici ülkelerin aslında üretici ülkeler karşısında global krizin de etkisiyle kısmen avantajlı bir duruma geçtiği söylenebilir. Ayrıca sektörün çok dinamik bir yapısı bulunmakta olup, önümüzdeki dönemde kaynak sorunu konusunda çok farklı gelişmeler yaşanabilir.

- Proje Avrupa Birliği üyesi olma yolundaki ortaya koyduğumuz iradenin ve gayretlerin önemli parçalarından birini teşkil etmektedir.

- Nabucco Projesinin Güney Akıma aslında rakip olmadığı, orta ve uzun vadede aslında birini tamamlayan projeler olduğu inancındayız.

Tasarının tümü üzerindeki müzakereler sırasında Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiştir.

- Projenin ekonomik boyutu aşan siyasi boyutu da bulunmaktadır. Projenin Türkiye'nin çıkarlarını koruyacak şekilde hayata geçirilmesi Ülkemizin başarısı olacaktır.

- Güney Akım Projesi ile Nabucco'nun birbirine rakip olduğu Rusya Başbakanı tarafından bizzat ifade edilmesine rağmen Türk devlet yetkilileri bu iki projenin birbirine rakip olmadığını söylemektedirler.

- Projeye hangi ülkelerden kaynak sağlanacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmakta olup, bu konu önemli bir risk taşımaktadır.

- Projenin Türkiye'nin jeopolitik önemini güçlendirecek hayati bir önemi bulunmakta olup, Azerbaycan'ın projeye vereceği destek kilit bir rol oynamaktadır.

Komisyon üyelerini müteakiben Hükümet Temsilcisi Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner YILDIZ tarafından cevaben aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Nabucco Projesinin Güney Akım projesine rakip olmadığına inanıyoruz çünkü bu tür projelerin dizayn edilmesi, fikrinin oluşturulması, realize edilmesiyle ilgili süreç minimum sekiz ila on yıldır. BTC petrol hattında bunu gördük. BTC için "Çok yanlış bir şeydir, böyle bir proje hayaldir" denilmesine rağmen bugün BTC hattında çok olumlu bir noktadayız.

- Türkiye'nin şuan ki enerji kapasitesi, geliştirebileceği projeler, hem Rusya ile hem ABD ile proje yapmaya yatkındır.

- Azerbaycan ile doğal gaz konusunda önümüzdeki süreçte anlaşacağız kanaatindeyim. Çünkü teknik olarak, siyasi olarak, ikili ilişkiler olarak birbirimizi destekleyecek iki ülkeyiz.

- Azerbaycan'ın Nabucco'ya verebileceği gaz miktarı 7-8 milyar metreküp civarındadır. Projenin uygulanabilir olarak inşaatının başlama miktarı da 7-8 milyar metreküpten fazla değildir. Yani 8 milyar metreküple bu projeye başlayabilir, arkasından diğer ülkeler gelebilir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci, 2 nci, 3 üncü maddeleri ile tümü aynen ve oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden Kırşehir Milletvekili Abdullah Çalışkan ve Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi'nin Komisyon raporu üzerine özel sözcüler olarak atanması Komisyon tarafından kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
<i>H. Murat Mercan</i>	<i>Metin Yılmaz</i>	<i>Mehmet Çerçi</i>
Eskişehir	Bolu	Manisa
Üye	Üye	Üye
<i>Tunca Toskay</i>	<i>Onur Öymen</i>	<i>Fevzi Şanverdi</i>
Antalya	Bursa	Hatay
		(Bu Raporun Özel Sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Şükrü Mustafa Elekdağ</i>	<i>Canan Kalsın</i>	<i>Sebahat Tuncel</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Abdullah Çalışkan</i>	<i>Metin Ergun</i>	<i>Erol Aslan Cebeci</i>
Kırşehir	Muğla	Sakarya
(Bu Raporun Özel Sözcüsü)		
Üye		Üye
<i>Şaban Dişli</i>		<i>Necip Taylan</i>
Sakarya		Tekirdağ

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

AVUSTURYA CUMHURİYETİ, BULGARİSTAN CUMHURİYETİ, MACARİSTAN CUMHURİYETİ, ROMANYA VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARASINDA NABUCCO PROJESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 13 Temmuz 2009 tarihinde Ankara’da imzalanan “Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti Arasında Nabucco Projesi Hakkında Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

AVUSTURYA CUMHURİYETİ, BULGARİSTAN CUMHURİYETİ, MACARİSTAN CUMHURİYETİ, ROMANYA VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ ARASINDA NABUCCO PROJESİ HAKKINDA ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı V.

M. Şimşek

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

F. N. Özak

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı V.

M. Aydın

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı

M. M. Eker

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

**Avusturya Cumhuriyeti
Bulgaristan Cumhuriyeti
Macaristan Cumhuriyeti
Romanya ve
Türkiye Cumhuriyeti
Arasında
Nabucco Projesi Hakkında**

ANLAŞMA

Giriş

Bundan sonra her biri ayrı ayrı "Taraf Devlet" ve müşterek olarak da "Taraf Devletler" olarak anılacak Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti, Romanya ve Türkiye Cumhuriyeti:

ülkelerindeki enerji güvenliği durumu ile ilgili **derin endişe taşıyarak** ve arz kaynaklarının çeşitliliğini sağlayacak bir projeye girişmek arzusuyla bu sayede enerji tedariki alanında Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve buralardaki tüm vatandaşların yararına daha üst seviyeli bir güvenlik sağlayarak;

27 Ocak 2009 tarihinde Budapeşte'de düzenlenen Nabucco Zirvesi'nde kabul edilen Bildiriyi **tekrar teyit ederek;**

Ülkeleri içinde ve toprakları boyunca güvenli ve kesintisiz Doğal Gaz Taşınması amacıyla Nabucco Projesinin teşviki, geliştirilmesi, inşası ve işletilmesinin kolaylaştırılması hususlarında işbirliği yapma ihtiyacını **kabul ederek;**

Nabucco Projesine yönelik yatırımları teşvik etmeyi, korumayı ve Ülkelerinde yer alan Nabucco Boru Hattı Sisteminin etkin ve güvenli bir şekilde geliştirilmesini, mülkiyet tesisini ve işletilmesini temin etmeyi **isteyerek;**

hissedarların, Nabucco Projesinin teşviki, geliştirilmesi, finansmanı, inşası ve işletilmesi konularında işbirliğini sağlayacak bir uluslararası şirket kurdukları ve sözkonusu uluslararası şirketin de Projenin uygulanmasının sağlanması amacıyla ilgili her Ülkede ulusal şirketler kuracağı hususlarını dikkate alarak;

tüm Taraf Devletlerin iç pazarlarına yönelik olarak rekabetçi fiyat ve koşullarda kesintisiz ve güvenli Doğal Gaz teminine yönelik ihtiyacını **kabul ederek;**

kendi doğal gaz pazarını geliştirme isteği doğrultusunda rekabetçi fiyatlarla kendisine Doğal Gaz sağlanması gerektiği konusunda Türkiye Cumhuriyeti'nin arzusunu **kaydederek;**

Türkiye Cumhuriyeti'nden Avrupa Birliği Üye Ülkelerine ve Avrupa Birliği Üye Ülkelerinden Türkiye Cumhuriyeti'ne Taraf Devletlerin toprakları üzerinden yeni gaz tedarik güzergahlarının açılması için **gayret göstererek;** ve Nabucco Projesindeki ters akış yönteminin acil durumlarda Taraf Devletlerin güvenliğine yardımcı olduğunun ve doğal gaz boru hattı ağlarında takas ve diğer ticari araçlar yolu ile gaz şebekelerinin optimizasyonunun sağlandığının bilincinde olarak;

Taraf Devletlerin, Doğal Gazın Taşınması amacıyla kendi aralarında, uygun olduğu ölçüde üçüncü taraflara da uygulanabilecek olan, bir koridor oluşturmaları yönündeki isteklerini **kaydederek**; ve Nabucco Projesi gibi uluslararası projelerin niteliğine ve gerekli özel girişim ve teşebbüslere uygun, yeknesak ve ayrımcı olmayan nitelikte genel bir hukuki çerçeve oluşturmanın ve sözkonusu hukuki çerçevenin güçlendirilmesinin gaz sektörüne yönelik yatırım fırsatlarını desteklemek ve Nabucco Projesine ve/veya Ülkelerine sermaye ve kaynak taahhüdünü destekleyecek elverişli koşulları yaratmak bakımından önemli olduğunu göz önünde bulundurarak; ve

Federal Almanya Cumhuriyeti'nin Projeye yönelik desteğini **kabul ve takdir ederek**, aşağıdaki hususlar üzerinde anlaşmaya varmışlardır:

MADDE 1 – NABUCCO PROJESİ

1.1 Taraf Devletler, Nabucco Projesinin gerçekleştirilmesi ile Ülkelerinde ve Ülkeleri üzerinden Doğal Gazın Taşınmasına yönelik yönelik tam siyasi destek sağlayacaklar ve gerekli önlemlerin alınmasını, desteklenmesini ve kolaylaştırılmasını taahhüt edeceklerdir. Taraf Devletler, Ülkelerinde bulunan ilgili diğer tüm makamların tam bir işbirliği içerisinde olmalarına ve yukarıda bahsi geçen hususların üstlenilmesi için gerekli tüm eylemlerin yerine getirilmesine çaba göstereceklerdir.

1.2 Taraf Devletler, arz güvenliğinin sağlanması amacıyla şirketlerin, ticari şartlarda yeterli miktarda Doğal Gazın teminini sağlayacak araçlara sahip olmalarının her bir Taraf Devlet için taşıdığı önemi benimserler ve bunun her bir vatandaşın refahı ve güvenliği için gerekli olduğunu kabul ederler; bu nedenle Taraf Devletler müşterek enerji güvenliğini sağlamak için dayanışma ruhu ile hareket etmeye kararlı olup, bu dayanışmanın enerji arz güvenliği ile ilgili zorluklara yanıt oluşturduğunu ve bu sayede özellikle Türkiye Cumhuriyeti'nin bu alandaki endişelerinin giderilmesi için çözüm getirdiğini kaydederler.

Doğal Gaz arzında bir Taraf Devleti etkileyen ve diğer bir Taraf Devleti ya da üçüncü bir ülkeyi de kapsayacak herhangi bir aksama olması durumunda, Taraf Devletler işbu Anlaşma hükümlerine uygun olarak hızlı bir çözüm arayışına girmeyi taahhüt ederler.

1.3 Bundan sonra "**Nabucco Projesi**" ya da "**Proje**" olarak anılacak Nabucco Projesi, bağlı Tesisleri de içerecek şekilde açıkça Doğal Gaz Boru Hattı Sistemi olarak inşa edilen ve Başlangıç Giriş Noktalarını Avusturya Cumhuriyeti'ndeki Baumgarten'a bağlayacak "Nabucco Boru Hattı Sistemi" anlamına gelecek; ayrıca Nabucco Projesi ile ilgili geliştirme, değerlendirme, tasarım, satın alma, inşaat, montaj, finansman, sigortalama, mülkiyet, işletme, ticari kullanım, tamir, değiştirme, yenileme, bakım, genişletme, uzatma, koruma, terk dahil ilgili ya da bağlı tüm işlemleri içerecektir. Taraf Devletlerin Topraklarında yer alan Nabucco Projesi tüm uzunluğu boyunca yıllık 31 milyar metre küp nihai azami taşıma kapasitesine sahiptir.

Nabucco Projesi, işbu Anlaşma, Proje Destek Anlaşmaları ve Nabucco Uluslararası Şirketi ile Nabucco Ulusal Şirketleri arasında ya da bu şirketlerin kendi aralarında veya üçüncü taraflarla akdedilen özel hukuka tabi sözleşmelere uygun olarak inşa edilecek, mülkiyet tesisine konu olacak ve işletilecektir.

MADDE 2

Giriş, 1 inci Madde ve Ek dahil olmak üzere işbu Anlaşmada kullanılan ve metin içerisinde ayrıca tanımlanmayan ifadeler aşağıdaki anlamlara sahiptir:

(1) “**Anlaşma**” işbu Anlaşma anlamına gelmekte olup, sözkonusu Anlaşma 14. maddenin 2. fıkrası uyarınca değiştirilebilir ya da diğer bir şekilde tadil edilebilir veya üzerinde değişikliğe gidilebilir.

(2) “**Ticari Düzenleme**” Özel hukuka tabi olan herhangi bir sözleşme ya da aynı etkiye sahip diğer düzenleme anlamına gelir.

(3) “**Akdi Kısıt**” Sabit kapasite talep seviyesinin teknik kapasiteyi aşması hali anlamına gelir (tüm teknik kapasite sabit olarak ayrılmıştır).

(4) “**Enerji Şartı Anlaşması**” 17 Aralık 1994 tarihinde Lizbon’da imzaya açılan Enerji Şartı Anlaşması anlamına gelir.

(5) “**Tesisler**” Nabucco Projesi’nin amaçları için kullanılan ve Nabucco Şirketlerine ait olan varlıklar olarak, Taraf Devletlerin Toprakları dahilinde ve/veya boyunca Doğal Gazın Taşınması amacıyla kullanılan boru hatları ve ilgili müstemilatı dahil olan ancak bununla sınırlı olmamak üzere tüm yer altı ve yer üstü ya da deniz tabanındaki kurulumlar ve yardımcı ekipman, bunlarla beraber ilgili arazi, pompalama, miktar ve kalite ölçüm ve deneme tesisleri, iletişim, telemetri ve benzer ekipman, pig gönderme ve alım tesisleri, tüm sıvı formları ya da gazlı akaryakıt ve/veya kompresör istasyonları çalıştırmak ya da diğer sistem ihtiyaçlarını karşılamak için gerekli gücü taşımak amacıyla kullanılan güç hatları dahil olmak üzere tüm boru hatları ve diğer ilgili ekipman, katotikal koruma cihazları ve ekipmanı, tüm izleme yerleri, markörler ve kurban anotlar, tüm liman, terminal ve yukarıda sayılanların işlevlerini uygun biçimde yerine getirebilmeleri için herhangi bir zaman dahilinde gerekli olan yollar ve diğer erişim araçları ve işletimsel destek dahil olmak üzere diğer ilgili fiziksel varlık ve ekler anlamına gelir.

(6) “**Tehlike**” Kamu sağlığı, emniyeti, mal varlığı ya da çevreye yönelik orantısız, zararlı tehdit ya da etki anlamına gelir.

(7) “**Engel**” Taraf Devlet Topraklarında Proje Faaliyetlerini aksatabilecek, azaltabilecek ya da sair suretle engelleyebilecek şekilde oluşan bir olay veya ortaya çıkan herhangi bir durum anlamına gelir.

(8) “**Başlangıç Giriş Noktaları**” Nabucco Projesinin, Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından seçilecek olan ve Türkiye Cumhuriyeti’nin doğu veya güney kara sınırlarındaki herhangi üç noktada yer alan başlangıç noktaları ve Nabucco Uluslararası Şirketi ile istişare ederek Nabucco Komitesi tarafından kararlaştırılan Türkiye’nin doğu veya güney sınırında yer alan herhangi diğer nokta anlamına gelir. İlgili sınırlarda yer alan Başlangıç Giriş Noktalarının kesin konumu mutlak izin ve ilgili yetkilendirme işlemlerine tabidir.

(9) “**Arazi Hakları**” Her bir Ülkede araziye ilişkin yürürlükteki mevzuat gereğince, Proje Faaliyetleri için gerekli olan serbest ve kısıtlanmamış hakları, erişim ve tasarruf hakkı veren, arazinin kullanımı, zilyetliği, mülkiyeti, işgali, kontrolü, tahsisi ve yararlanılmasının da dahil olabileceği ama bunlarla sınırlı olmayan her türlü hak ve izinler anlamına gelir.

(10) “**Nabucco Komitesi**” İşbu Anlaşmanın 12. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen anlamı taşır.

(11) “**Nabucco Şirketleri**” Nabucco Uluslararası Şirketi ve Nabucco Ulusal Şirketlerinin her ikisi, ve her ikisinin iştirakleri ya da bunların Anlaşmadan doğan haklarını devralanlar anlamına gelir.

(12) “**Nabucco Uluslararası Şirketi**” 24 Haziran 2004 tarihinde kurulan ve Hissedarlar tarafından aksi kararlaştırılmadığı sürece, merkezi Viyana, Avusturya’da bulunan Nabucco Gaz Boru Hattı Uluslararası GmbH anlamına gelir.

(13) “**Nabucco Ulusal Şirketi**” Her bir Taraf Devlette kurulacak olan ve mülkiyeti ile kontrolü Nabucco Uluslararası Şirketine ait olan beş alt şirketten herhangi biri anlamına gelir.

(14) “**Doğal Gaz**” 15°C’de ve atmosferik basınçta (1,01325 mutlak bar) ağırlıklı olarak gaz halinde bulunan, esasen metandan oluşan tüm hidrokarbonlar veya hidrokarbon ve diğer gazların karışımı anlamına gelir.

(15) “**Teklif**” Taşıtııcılar tarafından Nabucco Projesinde kullanmak istedikleri gerçek kapasitenin Nabucco Uluslararası Şirketine önceden bildirim anlamına gelir.

(16) “**Tek Durak Ofis Taşıtııcı Erişimi**” Taşıtııcıların ilgili giriş ve çıkış noktaları arasındaki Doğal Gaz Taşıma hizmetleri için, Nabucco Uluslararası Şirketi ile sadece tek bir akdi ilişki içerisine girmeleri anlamına gelir.

(17) “**Açık Dönem**” Nabucco Projesi kapasitesinin Taşıtııcılara tahsisi için Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından kabul edilen ve Anlaşmanın 3. maddesi ile uyumlu olan yöntem anlamına gelir.

(18) “**Kişi**” Tüm gerçek kişiler veya kamu hukuku tüzel kişileri veya özel hukuk tüzel kişileri anlamına gelir.

(19) “**Birincil Piyasa**” Doğrudan Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından ticareti yapılan kapasitenin piyasası anlamına gelir.

(20) “**Proje Faaliyetleri**” Proje iştirakçileri tarafından Proje ile ilgili olarak yürütülen faaliyetler anlamına gelir.

(21) “**Proje Destek Anlaşması**” sınırlayıcı olmamak kaydıyla düzenleyici şartlar, yatırımın korunması ve Proje Destek Anlaşmasında tanımlanan diğer hususlar dahil olmak üzere bir Taraf Devlet ile Nabucco Uluslararası Şirketi ve ilgili Nabucco Ulusal Şirketi arasında işbu Anlaşmayı desteklemek amacıyla akdedilen özel hukuka ve bir Taraf Devletin özel şartları gerektirdiği sürece kamu hukukuna tabi bir sözleşme anlamına gelir.

(22) “**Rezerve Edilmiş Kapasite**” Taşıtııcıların, Taşıma Sözleşmesindeki hükümler gereğince yetkili oldukları birim zaman başına normal metreküp ile ifade edilen azami akış anlamına gelir.

(23) “**İkincil Piyasa**” Birincil piyasa dışında ticareti yapılan kapasitenin piyasası anlamına gelir.

(24) “**Hissedarlar**” Nabucco Uluslararası Şirketi’nde hisse sahibi olan Kişiler anlamına gelir.

(25) “**Taşıtııcılar**” Nabucco Uluslararası Şirketi ile, Nabucco Boru Hattı Sistemi’nin tamamı veya herhangi bir bölümünden Doğal Gaz Taşıma işi ile ilgili sözleşme yapmış Kişiler anlamına gelir.

(26) “**Taraf Devlet Makamı**” Taşıma faaliyeti ile ilgili düzenleyici yetki ve yetkinliğe sahip makam anlamına gelir.

(27) “**İkame Teklif**” Anlaşmanın 1. maddesinin 3. fıkrasında tanımlanan, Nabucco Projesine entegre fakat münferit sahipli bir parçası olarak, Başlangıç Giriş Noktalarından Baumgarten’e Doğal Gaz Taşınmasını kolaylaştırmak için mevcut veya planlanan yeni altyapılarda kontrata bağlanmamış veya boş kapasiteyi kullanmak için Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından yapılan bir teklif anlamına gelir.

(28) “**Vergiler**” Taraf Devletlere ödenebilir olan veya Taraf Devletlerce talep edilen tüm mevcut ve gelecekteki vergi, harç, gümrük, resim, ödeme, ücret, değer, haciz ve katkılar ile, Taraf Devletlerin herhangi bir kurumuna veya alt birimine ya da o Ülke sınırları içerisinde sözkonusu ücretleri toplamaya yönelik, merkezi veya yerel etkin yasal güce sahip makamlara ödenmesi gereken tüm ücretlere tekabül etmekte ve “**Vergi**” bunlardan herhangi biri anlamına gelir.

(29) “**Teknik Kapasite**” Nabucco Uluslararası Şirketinin sistem bütünlüğü ve işletme gerekliliklerini dikkate alarak Taşıtıcılara teklif edebileceği en yüksek sabit kapasite anlamına gelir.

(30) “**Ülke Toprakları**” bir Taraf Devlet ile ilgili olarak karasuları ve üstündeki hava sahası ve aynı zamanda Taraf Devletin, devletler genel hukuku uyarınca üzerinde yargı yetkisi bulunan veya egemenlik hakkına sahip olduğu **deniz alanları** dahil olmak üzere sözkonusu Taraf Devletin toprakları anlamına gelir (ve “**Ülkelerin Toprakları**” tüm Taraf Devletler ile ilgili sözkonusu topraklar anlamına gelir).

(31) “**Taşım**” Bir Taraf Devletin Ülkesi içerisine, dışarisına, sınırları dahilinde veya boyunca Doğal Gazın taşınması anlamına gelir.

(32) “**Taşım Sözleşmesi**” Nabucco Uluslararası Şirketi ile Taşıtıcılar arasında Nabucco Boru Hattı Sistemi vasıtasıyla Doğal Gaz Taşınması için yapılacak her türlü ticari sözleşme anlamına gelir.

Şartlar aksini gerektirmedikçe, tekile yönelik atf, çoğula yönelik atfı ve çoğula yönelik atf tekile yönelik atfı içerir. İşbu Anlaşma kapsamında herhangi bir Kişiyeye yönelik atf, sözkonusu Kişinin tüm ardılları veya yetkili vekillerine yönelik atfı içerir.

Herhangi bir anlaşma, antlaşma, kanun, kanuni hüküm, ikincil mevzuat, yönetmelik ya da diğer bir belgeye yönelik bir atf, tüm tadil, yeniden kanunlaştırma veya değiştirmeleri göz önüne almak suretiyle sözkonusu belgenin yürürlükte olan haline yapılmış bir referanstır.

MADDE 3

3.1 İşbu Anlaşma, tüm Taraf Devletlerce taraf olunan Enerji Şartı Anlaşması’ndan ve Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti ve Romanya için Avrupa Birliği kurucu Anlaşmaları’ndan kaynaklanan hak ve yükümlülükleri de dahil olmak üzere, Taraf Devletlerin antlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkilemeyecektir.

3.2 İşbu Anlaşma hükümlerine tabi olarak, her bir Taraf Devlet, Nabucco Projesinin uygulanması için en uygun, ayrımcı olmayan düzenleyici koşulları sağlamayı taahhüt eder. Her bir Taraf Devlet, ulusal hukuk, Avrupa Topluluğu hukuku ve uluslararası hukuk ile uyumlu olarak, Proje Faaliyetlerinin uygulanmasını mümkün kılacak makul gerekli bütün yasal tedbirleri almak için elinden gelen çabayı gösterir. Bu hüküm, Nabucco Şirketlerinin vergi muamelesine uygulanmak üzere yorumlanamaz.

İşbu Anlaşma içerisindeki hiçbir hüküm, Taraf Devletleri, Nabucco Projesi’nin finanse edilmesi ya da Nabucco Projesi kapsamında finansal yükümlülükler kabul edilmesi hususunda yükümlü kılmaz.

3.3 Her bir Taraf Devlet, Anlaşma Ekinde detaylandırılan izinler ve koşullar çerçevesinde Nabucco Projesi kapsamında, Nabucco Projesinin ilk inşaat aşamasının başladığı tarihten itibaren, 25 yıllık bir dönem için, ilgili Taraf Devlet Makamı tarafından, 3. maddenin 3. fıkrasının 1-3 bentlerinde düzenlenen koşullara dayalı olarak, aşağıdaki iki düzenleyici iznin, yürürlüğe konulmasını sağlamayı taahhüt eder. Sözkonusu izinler aşağıdaki gibidir;

- Nabucco Projesinin azami kullanılabilir toplam teknik yıllık Taşıma kapasitesinin yüzde ellisi (% 50), yılda 31 milyar metreküpe ulaşan nihai bir kapasite genişletme durumunda yılda 15 milyar metreküpten fazla olmamak kaydıyla ve bakiye kapasitenin; şeffaf, objektif ve ayrımcı olmayan bir prosedür içerisinde Taşıticıların erişimine sunulması koşuluyla, öncelikle Hissedarlara, bağlı şirketlere ya da devralanlara teklif edilir ve eğer kabul edilirse rezerve edilir; ve

- Nabucco Uluslararası Şirketi, Anlaşma Ekinde tanımlanan tarife metodolojisine uygun olarak, Taşıticıların taahhütlerini ve finansmanı cazip hale getirecek sabit bir tarife kararlaştırabilir; sözkonusu metodolojiye göre uygulanacak tarifelerin tespiti, salt Nabucco Uluslararası Şirketi'nin takdirine bağlı olacaktır.

Avrupa Parlamentosu'nun ve Konseyi'nin 26 Haziran 2003 tarihli doğal gaz iç pazarı için ortak kuralları belirleyen ve 98/30/EC sayılı Direktifi ilga eden 2003/55/EC sayılı Direktifin Madde 18 ve 25 (2), (3) ve (4)'ünden muafiyetlerin, işbu Anlaşma yürürlüğe girmeden önce Avusturya Cumhuriyeti, Bulgaristan Cumhuriyeti, Macaristan Cumhuriyeti ve Romanya Taraf Devlet Makamlarından talep edildiği gerçeğini göz önünde tutarak ve adigeçen Taraf Devletlerce, sözkonusu Direktif uyarınca, ilgili muafiyetlerin verildiği ve Avrupa Komisyonu'na tebliğ edildiği kaydedilerek, anılan Taraf Devletler, 3. maddenin 3. fıkrasında yeralan yükümlülüklerini tamamıyla yerine getirmiş sayılacaklardır.

3. maddenin 3. fıkrasındaki yükümlülüklerin Türkiye Cumhuriyeti'nde doğrudan yürürlüğe gireceği gerçeği göz önünde tutularak, Türkiye Cumhuriyeti, bu maddenin 3. fıkrasında yeralan yükümlülüklerini, işbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile tamamen yerine getirmiş sayılacaktır.

3.3.1 Nabucco Projesindeki kapasite, Açık Dönem yolu ile ya da diğer şeffaf, objektif ve ayrımcı olmayan tahsis yöntemleri ile tahsis edilecektir. Tahsis yöntemlerine istinaden, Taraf Devlet Makamları bu yöntemlerin neticelerinden haberdar edileceklerdir.

3.3.2 Taşıticılar tarafından kullanılmayan kapasitenin stoklanmasını önlemek amacıyla, sözkonusu kapasitenin serbest bırakımı için bir mekanizma uygulanacaktır. Taraf Devlet Makamları sözkonusu mekanizmaya ilişkin olarak bilgilendirileceklerdir.

3.3.3 Nabucco Projesi'nin nihai azami Taşıma kapasitesine kadar kapasitesinin artırılmasını gerektirecek uzun dönem bağlayıcı kapasite talepleri; sözkonusu artırımın teknik olarak mümkün olması, ekonomik bakımdan uygun olması ve bağlayıcı kapasite taleplerinin en az 1 milyar metreküp/yıla tekbül etmesi şartları ile yerine getirilecektir. Her bir Taraf Devlet, Nabucco Uluslararası Şirketi'nin, Taraf Devlet Makamlarınca ek kapasite artırımına ilişkin öngörülebilecek olan düzenleyici yükümlülükleri yerine getirmesini kolaylaştıracaktır.

Taraf Devletler, Nabucco Projesinin Başlangıç Giriş Noktaları ile Avusturya'daki Baumgarten arasındaki kapasitesinin, Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından kiralanan ya da kendisine tahsis edilen her türlü kapasite dahil olmak üzere, Tek Durak Ofis Taşıticı Erişimi'ne dayalı olarak pazarlanmasını sağlayacaklardır.

3.4 Her bir Taraf Devlet teknik olarak mümkün ve ekonomik olarak uygun olması koşuluyla, Nabucco Uluslararası Şirketi ya da ilgili Nabucco Ulusal Şirketi ile Taşıticılar arasında mutabık kalınan özel bir tarife üzerinden, Nabucco Projesinin tüm uzunluğu için ters akış yönünde Doğal Gazın Taşınması imkanının sağlanması için çaba gösterecektir.

Taraf Devletler; Nabucco Projesi bağlamında ters akış kapasitesi teklif edilmesi durumunda, Taşıma Sözleşmelerinin ve Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından, Taşıtıcılara, uygulanan tarifelerin şeffaf ve ayrımcı olmayan bir şekilde teklif edilmesini ve ilgili Taraf Devlet'in ülke topraklarının gerektirdiği şekilde Taraf Devlet Makamına bilgi verilmesini sağlayacaklardır.

3.5 Her bir Taraf Devlet, Nabucco Uluslararası Şirketi ve ilgili Nabucco Ulusal Şirketi ile, karşılıklı olarak mutabık kalınan şart ve koşullar altında, özel sektör finansmanını ve Nabucco Projesinin gerçekleştirilmesini kolaylaştıracak bir Proje Destek Anlaşması imzalayacaktır.

MADDE 4

4.1 Her bir Taraf Devlet, Nabucco Boru Hattı Sistemine kendi doğal gaz boru hatları için bağlantı sağlayan veya sağlamak isteyen boru hattı sahiplerine ya da operatörlere ya da Nabucco Boru Hattı Sistemi üzerinden taşıma hizmetleri alan veya almak isteyen Taşıtıcılara, hiçbir ayrımcı kural veya yükümlülük uygulanmayacağını kabul eder.

4.2 Taraf Devletler, Nabucco Komitesi'ne sunulması şartıyla usulünce kanıtlanan ulusal güvenlik kaygılarının giderilmesi amacıyla 4. maddenin 1. fıkrasının uygulanmasına bir sınırlama getirebilirler.

MADDE 5

Taraf Devletler, işbu Anlaşma'nın 7. maddesinde düzenlenen koruma hükümlerinin, kendi toprakları içerisinde Nabucco Projesine Taşıtıcılar tarafından Doğal Gazın Taşınması için kullanılacak her türlü boru hattı ve ilgili tüm teknik Tesislere uygulanması için ellerinden gelen çabayı göstereceklerdir. Nabucco Komitesi, gerektiği hallerde, hangi boru hatlarının bu Madde kapsamında yer aldığına karar verebilir.

MADDE 6

Taraf Devletler, Nabucco Şirketleri (ya da onlara bağlı şirketler ya da Hissedarlar) arasında, Nabucco Şirketleri (ya da onlara bağlı şirketler ya da Hissedarlar) ile Taraf Devletler arasında ve/veya Nabucco Şirketleri (ya da onlara bağlı şirketler ya da Hissedarlar) ile üçüncü taraflar arasında, Taraf Devletlerin arz güvenliği endişelerini karşılamak amacıyla yapılan Ticari Düzenlemelere; bu Ticari Düzenlemelerin ilgili ulusal mevzuat, uluslararası hukuk ve Avrupa Birliği'nin üyesi olan Taraf Devletler bakımından, Avrupa Birliği hukuku ile uyumlu olması kaydıyla, riayet edeceklerdir.

MADDE 7

7.1 Taraf Devletler, Nabucco Şirketleri ya da Nabucco Projesi üzerine, Nabucco Projesi'nin ekonomik yapısını veya finansman şartlarını etkileyecek nitelikte, Nabucco Projesine yönelik münhasır ek Vergiler, ya da, ayrımcı vergi veya hukuki yükümlülükler, ya da görünürde aynı etkiye sahip genel tedbirler koymaktan kaçınacaklardır. Özellikle, bu yasak, mülkiyetin geçtiği coğrafi noktalar ya da Nabucco Projesi içinde veya herhangi bir kısmında, temlik ve nakil dahil olmak üzere, Doğal Gazın mülkiyetine ilişkin her türlü koşulu işaret eder. Söz konusu hüküm, vergi hukuku ya da şirketler hukukuna ilişkin hiçbir genel tedbire işaret etmez.

7.2 Taraf Devletler, 7. maddenin 3. ve 4. fıkralarına hâlel getirmeksizin, Nabucco Projesi'ndeki Doğal Gazın Taşınma serbestisi üzerinde herhangi bir kısıtlama veya Kesintiye izin vermeyecek veya şart koşmayacak ve anılan Taşıma serbestisine yönelik kesinti ya da engellemelerden kaçınmak ve bunların önüne geçmek için gerekli olabilecek veya şart koşulabilecek tüm eylemleri yerine getirecek ve gerekli önlemleri alacaklardır.

7.3 Hiçbir Taraf Devlet, önceden diğer Taraf Devletlerle haklı bir sebebe dayanarak meşrulaştırılmadığı ve üzerinde mutabık kalınmadığı sürece, Nabucco Projesi'nin; ya da Ülke Topraklarındaki Proje Faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini durduramaz; engelleyemez veya geciktiremez.

7.4 7. maddenin 3. fıkrası dikkate alınmaksızın, bir Taraf Devlet, Ülke Topraklarındaki Proje Faaliyetlerini, Tehlikenin giderilmesi için, ancak bu kapsamda gereken süre boyunca durdurabilir, ya da sözkonusu Tehlike doğrudan Proje Faaliyetlerinden kaynaklanıyor ise, Nabucco Şirketleri'nden tehlikenin giderilmesini talep edebilir. Proje Faaliyetlerini kesintiye uğratan veya uğratmayan herhangi bir Tehlike durumunda, Taraf Devlet diğer Taraf Devletlere, gecikmeksizin gerekli bütün bilgiyi sağlayacaktır. Herhangi bir tedarik ya da Taşıma Sözleşmesinin ifa edilmemesi, ne bir Tehlike oluşturabilir ne de bir Tehlikenin meydana gelmesine sebebiyet verebilir.

7.5 Taraf Devletler, Engellerin ortadan kaldırılması veya önlenmesi için tüm yasal ve makul çabaları göstereceklerdir. Herhangi bir tedarik ya da Taşıma Kontratının ifa edilmemesi, ne bir Engel oluşturabilir ne de bir Engelin meydana gelmesine sebebiyet verebilir.

7.6 Bu madde kapsamında bir "Kesinti" sayılacak, Proje Faaliyetlerini durduran, engelleyen ya da kısıtlayan herhangi başka bir olay veya durumun ortaya çıkması durumunda, ilgili Kesintinin meydana geldiği Taraf Devlet, diğer Taraf Devletlere ve Nabucco Uluslararası Şirketine bu durumu gecikmeksizin bildirecek ve sözkonusu kesintinin temelini teşkil eden nedenleri ortadan kaldırmak ve ilgili Proje Faaliyetlerinin mümkün olan ilk fırsatta eski haline getirilmesini desteklemek için tüm yasal ve makul çabayı gösterecektir.

MADDE 8

8.1 Taraf Devletler, 3. maddenin sınırları kapsamında, Nabucco Ulusal Şirketlerinin, Nabucco Projesinin ilgili kısımlarında ve ilgili Topraklar içerisinde Proje için kullanılması düşünülen diğer tüm varlıklar üzerinde, herhangi bir sektöre özgü mevzuat ya da diğer genel yasal düzenlemelere tabi olarak, mülkiyet ve işletme haklarına sahip olmalarına izin veren hukuki ve düzenleyici bir rejimden faydalanmalarını sağlayacaktır.

8.2 Taraf Devletler,

a. Nabucco Şirketleri'nin Proje Faaliyetleri için gerekli lisansları almalarına izin vermek suretiyle, kendi yetki alanları içerisinde kurulmasına ve faaliyet göstermesine imkan tanıyacaklar; ve

b. Hissedarların, Nabucco Uluslararası Şirketinin tüm hisselerine ve Nabucco Uluslararası Şirketininin de Nabucco Ulusal Şirketlerinin tüm hisselerine sahip olmasına imkan tanıyacaklardır.

8.3 Taraf Devletler, Nabucco Ulusal Şirketlerinin, pazarlama haklarının ve Taşıma Kapasitelerinin, genel bir Taşıma anlaşması çerçevesinde Nabucco Uluslararası Şirketine devrine izin veren, hukuki ve düzenleyici bir rejimden yararlanmalarını sağlayacaklardır.

8.4 Nabucco Projesinin kapasite yönetimini kolaylaştırmak amacıyla, Taraf Devletler, Nabucco Şirketleri'nin, Nabucco Projesinin tamamı üzerinde uyumlu bir kapasite yönetimi uygulamalarına izin veren hukuki ve düzenleyici bir rejimden yararlanmaları hususunda çaba göstereceklerdir.

8.5. Anlaşma'nın 3.maddesinde açıklandığı üzere, her bir Taraf Devlet, Nabucco Şirketlerinin Nabucco Projesi kapsamında her türlü kapasite satışı, dağıtımı, kapasitenin yeniden tahsisi ve gaz taşımacılığı hizmetlerinin satışını yerine getirmek için taahhütlerini ifa ederken, sözkonusu şirketlerin buldukları ülkede uygulanan hukuk çerçevesinde yasal yetkilerini kullanmalarını sağlamayı kabul eder.

8.6. Taraf Devletler, Hissedarların niyetine bağlı olarak ve ilgili devlette uygulanan hukuk çerçevesinde, ilgili hissedarın boru hattının ilgili bölümü üzerinde, yerel işletmesini ve bakımını yapan alt-yüklenici olmasını sağlayacaklardır.

MADDE 9

9.1 1. maddenin 3. fıkrasında tanımlanan Projenin gerçekleştirilmesi, Nabucco Komitesi'nin, 12. maddenin 3. fıkrasında beyan edilen yönteme uygun olan bir İkame Teklifi'nin üzerinde mutabakat sağlaması kaydıyla, herhangi bir kontrata bağlanmamış veya mevcut ya da planlanan yeni altyapıların boş kapasitesi kullanılarak kolaylaştırılabilir. Herhangi bir İkame Teklifi zaman ve coğrafya ile sınırlı olacak ve kısıtlı yorumlanacaktır.

Nabucco Uluslararası Şirketi, başlangıç giriş noktalarından Baumgarten'a kadar, mevcut ya da planlanan yeni bir altyapı dahilinde kontrata bağlanmamış veya boş kapasitenin mevcut olduğuna veya olabileceğine karar verebilir.

Nabucco Uluslararası Şirketi, Nabucco Projesi'nin ilk işletim tarihinden önce, ilgili iletim sistem operatörü ile mutabık olarak bir İkame Teklifi'ni tanımlı bir süre zarfında 12. maddeye atıfla Nabucco Komitesi'ne bildirebilir ve uygulayabilir. Komite, Nabucco Projesi'nin erken başlamasını ve ilk aşamasının uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla tüm İkame Tekliflerini ivedilikle inceleyecektir.

Nabucco Komitesi, Nabucco Projesi'nin ilk işletim tarihinden itibaren üç sene sonra, herhangi bir İkame Teklifini ivedilikle tetkik eder ve bu hususta karar verir.

9.2. Taraf devletler, mevcut ya da planlanan yeni bir altyapıda bulunan, kontrata bağlanmamış veya boş kapasiteye ilişkin bir İkame Teklifine uygulanacak her türlü koşul ve şartların, Taşıma tarifeleri de dahil olmak üzere, ilgili devlet makamının koyduğu kurallara tabi olması ve sabit bir dönemi kapsamı hususunda anlaşmışlardır. 9. maddenin 1. fıkrasının 1. bendindeki İkame Teklifi yapılmadan önce, Taraf Devlet Makamı, ihdas edilen herhangi bir özel usul hakkında kesin onay vermelidir veya uygulanacak genel bir Taşıma rejimi belirlemelidir.

MADDE 10

10.1. Her bir Taraf Devlet, Projenin gerçekleşmesi için gerekli olan arazi hakları ile ilgili olarak, adil, şeffaf, kanunen uygulanabilir, ticari koşul ve şartlar çerçevesinde her türlü imtiyaz, hibe ve iktisabı kolaylaştırmak için çaba sarf eder.

10.2. Her bir Taraf Devlet, ilgili teknik, güvenlik ve çevre standartlarının uygulanmasında diğer Taraf Devletler ve Nabucco Şirketleri ile eşgüdüm ve işbirliği içinde olacaktır.

MADDE 11

11.1. Her bir Taraf Devlet, Proje faaliyetlerinin herhangi bir bölümüne ilişkin ilgili yerel Nabucco Şirketine yönelik vergi uygulamasının; genel uygulanan vergi mevzuatı çerçevesinde ve uygulanan Proje Destek Anlaşmasında üzerinde mutabakat sağlanan hususların aksine herhangi bir şart olmadığı sürece diğer şirketlere, girişimcilere veya benzer koşullardaki diğer sınır ötesi doğal gaz boru hattı projelerinde geçerli olan koşullardan daha az elverişli olmamasını sağlayacaktır.

11.2. İlk fıkrada belirtilen hüküm dikkate alınmaksızın, Taraf Devletlerin vergilendirme haklarının belirlenmesi amacıyla, Proje Faaliyetlerinin herhangi bir aşamasına ilişkin olarak, Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından elde edilen toplam net gelir (brüt gelirlerden Nabucco Uluslararası Şirketi'nin orijinal maliyetlerinin çıkarılması suretiyle elde edilecek), tahakkuk ettirilecek verginin değerlendirilmesi amacıyla her bir Taraf Devletin Nabucco Boru Hattı Sisteminin toplam uzunluğundaki payları oranında Taraf Devletlere tahsis edilecektir.

11.3. Türkiye'de kurulan Nabucco Ulusal Şirketi tarafından Nabucco Uluslararası Şirketine dağıtılan temettüler, stopaj vergisinden muaf olacaktır. Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından Türkiye'deki Hissedarına dağıtılan temettüler, stopaj vergisinden muaf olacaktır.

11.4. Nabucco Uluslararası Şirketi'nin Nabucco Ulusal Şirketler'den elde ettiği temettüler, Avusturya'da her türlü kazanç vergisi, gelir vergisi, herhangi bir gerçek ve tüzel kişiye uygulanan vergi veya bunlar gibi benzer etkileri olan bütün vergilendirmelerden muaf olacaktır. Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından Türkiye'de Kurulu olan Hissedarına dağıtılan temettüler, Türkiye'de her türlü kazanç vergisi, gelir vergisi, herhangi bir gerçek ve tüzel kişiye uygulanan vergi veya bunlar gibi benzer etkileri olan bütün vergilendirmeden muaf olacaktır.

MADDE 12

12.1. Taraf Devletler, 1. maddenin 2. fıkrasının bilincinde olarak, Nabucco Projesi'nin uygulanmasında hızlı ve etkili yardımlaşmayı sağlamak ve buna ek olarak, iyi niyet içerisinde, işbu Anlaşmadan kaynaklanan her türlü olumsuzluklar, sorunlar, problemler, uyuşmazlıklar ve karışıklıkları çözmek için gecikme olmaksızın istişare etmeyi veya işbu Anlaşma'nın yorumlanması ve uygulanması ile ilgili her türlü sorunu müzakere etmeyi taahhüt ederler.

Bu amaçla, Taraf Devletler, işbu Anlaşma'ya uyumu denetlemek ve Anlaşma'nın uygulanmasını kolaylaştırmak için, her bir Taraf Devletin bir (1) temsilcisinden oluşan bir Nabucco Komitesi kururlar.

Temsilci, Proje kapsamında, Nabucco Komitesi'ne usulüne uygun olarak sunulan her türlü konu ile ilgili olarak Taraf Devlet adına hareket etmek üzere ilgili Taraf Devlet tarafından tam yetkili ve sorumlu kılınacaktır.

Federal Almanya Cumhuriyeti, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, Avrupa Komisyonu ve bunların yanısıra Nabucco Uluslararası Şirketi, Nabucco Komitesi'ne gözlemci statüsünde katılabilecek ve Nabucco Komitesi'nin düzenli toplantılarında hazır bulunabileceklerdir.

Nabucco Komitesi, kendi usul kurallarını fazla gecikmeksizin oybirliği ile kabul edecektir.

12.2. Taraf Devletler, düzenli istişare ve bilgi alışverişi ile işbu Anlaşmayı etkin kılmak için işbirliğinde bulunacaklardır. Bu yükümlülük, her bir Taraf Devlet tarafından uygulanan 3. maddede belirtilen düzenleyici kurallar için gerekli olan bilgi alışverişini de kapsamaktadır.

Taraf Devletler, Projenin durumu ve gelişimi ile ilgili olarak Nabucco Komitesi aracılığı ile düzenli bilgi alışverişi ve istişarede bulunacaklardır.

12.3. Nabucco Komitesi, 9. Madde uyarınca İkame Teklifinin uygulanmasını oybirliği ile kararlaştırabilir. İkame Teklifinde meydana gelecek her bir değişiklik oybirliği ile kabul edilmelidir.

12.4. Nabucco Komitesi, yeni bir Başlangıç Giriş Noktası ekleme teklifi hususunda oybirliği ile her türlü kararı alır. Her bir sınırdaki bulunan Başlangıç Giriş Noktalarının kesin konumu, standart izin ve ilgili yetkilendirme usulüne tabidir.

MADDE 13

13.1. Nabucco Komitesi, uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin ayrıntılı kurallar kabul eder. Nabucco Komitesi, aşağıda açıklanan ad hoc (geçici) yargılama usulü için belirli süreler tayin edebilir.

Taraf Devletler arasında işbu Anlaşma'dan kaynaklanan uyuşmazlıklar, Nabucco Komitesi'ne sunulabilir. Nabucco Komitesi'nin ilk mülâhazasını takip eden doksan gün içerisinde sözkonusu uyuşmazlık dostane bir çözüme kavuşturulamaz ise, Anlaşmaya göre yürütülen görüşmelerin durumuna bakılmaksızın, bir Taraf Devlet sırf kendi takdir yetkisiyle, diğer Taraf Devletlere yazılı ihbarda bulunmak suretiyle, işbu Madde çerçevesinde nihai ve bağlayıcı bir çözüme ulaşabilmek için uyuşmazlığı ad hoc (geçici) mahkemeye götürebilir.

13.2. Her bir Taraf Devlet, Anlaşmayı veya Anlaşmada yeralan hak ve yükümlülükleri fiili olarak etkileyecek nitelikte olan uluslararası hukuk ve Avrupa Birliği hukukunda meydana gelen değişiklikler ile ulusal hukuk çerçevesinde meydana gelebilecek değişiklik tekliflerini, Nabucco Komitesi aracılığı ile iyi niyet çerçevesinde diğer Taraf Devletler ile istişare edecektir.

Bir Taraf Devlet, işbu Anlaşma ve bir Taraf Devlet tarafından yapılmış başka bir anlaşma arasında bir uyuşmazlık ya da Anlaşma'da yeralan hak ve yükümlülükleri etkileyen bir kanun değişikliği tespit eder ise, Taraf Devletler, Anlaşmada tatminkar bir değişiklik yapmak için ellerinden gelen çabayı göstereceklerdir. Anlaşmada tatminkar bir değişiklik yapılamaması durumunda, herhangi bir Taraf Devlet, tespit edilen uyuşmazlık veya uluslararası veya Avrupa Birliği hukukunda tanımlanan ilgili değişiklik nedeniyle işbu Anlaşma'da yeralan yükümlülüklerini yerine getirmez ise, diğer Taraf Devletler, tespit edilen uyuşmazlık veya değişiklikler nedeni ile doğrudan etkilenen yükümlülüklerinden aynı ölçüde imtina etmekte serbesttirler.

13.3. 13. maddenin 2. fıkrasının son cümlesi Avrupa Birliği üyesi olan Taraf Devletler arasında uygulanmayacaktır.

13.4. Yukarıda ifade edilen hüküm dikkate alınmaksızın, Taraf Devletler, bir uyuşmazlık konusu ile ilgili nihai bir çözüme kavuşturulana kadar, işbu Anlaşmayı uygulamaya ve işbirliğinde bulunmaya devam edeceklerdir.

13.5. Bir ad hoc mahkemesi, 1994 tarihli Enerji Şartı Antlaşması'nın 27. maddesinin 3. fıkrasında bahsi geçen uyuşmazlık çözüm hükümlerine uygun olarak oluşturulacak ve davayı yürütecektir. Bu uyuşmazlık çözüm hükümleri, işbu Anlaşmaya gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra uygulanır.

Yukarıdakinden farklı olarak, Avrupa Birliği üyesi olan Taraf Devletlerin Ülkelerinde Avrupa Birliği devlet yardımları ve rekabet hukuku kurallarının uygulanmasından kaynaklanan konular, hiçbir Taraf Devlet tarafından ad hoc yargılamaya götürülemez. Bu durum, Türkiye Cumhuriyeti'nin Avrupa Birliği üyesi olan bir Taraf Devletin Avrupa Birliği hukukunun iddia edilen ihlalini Avrupa Komisyonu'na bildirmesine engel teşkil etmemektedir.

Avrupa Topluluğu Hukuku'na uygunluk, işbu Anlaşma'nın bir ihlali sayılmaz. Anlaşmada'da kullanılan, Avrupa Topluluğu Hukuku'ndan kaynaklanan herhangi bir terim veya kavram, Avrupa Topluluğu Adalet Divanı veya Avrupa Topluluğu İlk Derece Mahkemesi İçtihat Hukukuna uygun olarak yorumlanacaktır. İçtihat Hukukunun bulunmaması durumunda, herhangi bir terimin veya kavramın Avrupa Topluluğu Hukukundan kaynaklanan yorumu, daha sonraki bir aşamada Avrupa Topluluğu Adalet Divanı veya İlk Derece Mahkemesi tarafından yapılan birlik müktesebatı yorumuna halel getirmeyecektir.

MADDE 14

14.1. İşbu Anlaşma, Taraf Devletlerin Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gereken hukuki işlemleri tamamladıklarının yazılı bildirimünün, diplomatik kanallar yoluyla depozitör tarafından teslim alındığı tarihten itibaren geçen ikinci ayı takip eden ilk gün yürürlüğe girecektir.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe girmesini takip eden 30 gün içinde depozitör, bunu diğer Taraf Devletlere bildirecek ve ilk Nabucco Komitesi toplantısını düzenleyecektir.

14.2. İşbu Anlaşma, tüm Taraf Devletlerin karşılıklı mutabakatı ile değiştirilebilir ve anlaşmaya ekler getirilebilir. İşbu anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturacak ve bu Maddenin hükümleri uyarınca yürürlüğe girecek tüm değişiklik ve ekler ayrı bir Protokol ile belirlenir.

14.3. İşbu Anlaşma uluslararası kamu hukukuna tabidir.

MADDE 15

15.1. İşbu Anlaşma yürürlüğe girdikten elli (50) yıl sonra sona erecektir.

15.2. Taraf Devletler, işbu Anlaşmanın uygulanmasında İngilizce lisanını kullanacaklardır.

15.3. İşbu Anlaşmanın Eki, Anlaşmanın ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır.

15.4. İşbu Anlaşma İngilizce olarak beş (5) orjinal nüsha halinde imzalanacaktır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti bu Anlaşmanın depozitörü olacaktır.

Yukarıdaki hususlar muvacehesinde, aşağıdaki imza sahipleri, usulüne uygun şekilde, yetkili olarak Anlaşmayı imzalamışlardır.

13 Temmuz 2009 tarihinde Ankara, Türkiye'de imzalanmıştır.

AVUSTURYA CUMHURİYETİ ADINA

Werner FAYMANN

Federal Şansölye

MACARİSTAN CUMHURİYETİ ADINA

Gordon BAJNAI

Başbakan

BULGARİSTAN CUMHURİYETİ ADINA

Sergei STANISHEV

Başbakan

ROMANYA ADINA

Emil BOC

Başbakan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

Nabucco Anlaşmasına Ek

Nabucco Anlaşması Madde 3.3'ün Genişletilmiş Prensipleri

1. HİSSEDARLAR İÇİN REZERVE EDİLMİŞ %50'LİK KAPASİTE (NABUCCO ANLAŞMASI MADDE 3.3'DE YERALAN İZİNİN GENİŞLETİLMESİ)

Her bir Taraf Devlet kendi Toprakları dahilinde Nabucco Uluslararası Şirketi'nin uzun vadeli olarak kapasite serbest bırakmasına izin verecektir, ancak bu kapasitenin bir kısmı da kısa vadeli sözleşmeler için olacaktır. Her bir Taraf Devlet, Nabucco Uluslararası Şirketi'nin (i) Hissedarlar, bunların bağlı şirketleri veya vekilleri; ve/veya (ii) üçüncü taraflar ile kapasite sözleşmesi imzalamasına izin verecektir.

2. KAPASİTE TAHSİS PROSEDÜRLERİ (NABUCCO ANLAŞMASI MADDE 3.3.1'DE YERALAN PRENSİBİN GENİŞLETİLMESİ)

2.1. Genel Prensipler

Taraf Devletler Nabucco Uluslararası Şirketi'ne, aşağıdaki hedefleri gerçekleştirmek için; hem ortaklara hem de üçüncü taraflara kapasite tahsisi için mekanizmalar uygulama ve ilan etme hususunda şeffaf bir şekilde ve ayırım gözetmeksizin izin vereceklerdir.

- kapasitenin likit ticaretini ve rekabetin geliştirilmesini kolaylaştırmak,
- teknik kapasitenin etkin ve azami kullanımı için uygun ekonomik sinyallerin sağlanması ve yeni altyapı için yatırımı kolaylaştırmak ve
- yeni girenler ve küçük oyuncular dahil olmak üzere, piyasa katılımcılarına girişe yönelik gereksiz kısıtlama ve engellerin önlenmesi.

Nabucco Anlaşması 3.3.3 Maddesi'nin kapasite artırım gerekliliklerine halel getirmeksizin, Taraf Devletler, yeterliliği bulunan Taşıtıcılarının kapasite tahsisi için teklif verebileceği bir Açık Dönem vasıtasıyla taşıma kapasitesinin arz edilmesine izin vereceklerdir.

Taşıtıcılar, Nabucco Projesi'ndeki giriş noktalarından, belirtilen çıkış noktalarına kadar rezerve edilmiş kapasiteyi tahsis etme hakkına sahip olacaktır. Nabucco Uluslararası Şirketi giriş ve çıkış noktalarını belirlerken ekonomik, finansal ve teknik fizibilite hususlarını dikkate alacaktır.

2.2. Açık Dönem

Taraf Devletler Açık Dönemin, Nabucco Uluslararası Şirketi'nin Açık Dönemin başlaması ile birlikte web sayfasında ilan edeceği prosedürlere uygun olarak yapılmasına ve bu Açık Dönemin yeterlilik olarak bu süreçte yer alacak tüm Taşıtıcılara (üçüncü taraflar ve Hissedarlar, bunların bağlı şirketleri ve/veya vekilleri dahil) tarafsız, şeffaf bir şekilde ve ayırım yapılmaksızın uygulanmasına izin vereceklerdir.

İhale ilanı, tahsis edilecek hazır toplam teknik kapasiteyi, lot adedini ve büyüklüğünü, ayrıca talebin arzı aşması haline uygulanacak tahsis prosedürünü belirtecektir. Hem sabit hem de kesintili taşıma kapasitesi yıllık ve aylık bazda arz edilecektir. İhale ilanı, bedeli Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından karşılanacak şekilde her bir Taraf Devletin Resmi Gazetesi'nde ve Avrupa Birliği Resmi Gazetesi'nde yayımlanacak ve tahsisat işlemi adil ve ayırım gözetmeksizin gerçekleştirilecektir.

Açık Dönem iki aşamada gerçekleştirilecektir. İlk aşamada sadece Hissedarlar, bağlı şirketleri ve vekilleri başvurabilecektir. İkinci aşamada Hissedarlar, bağlı şirketleri ve vekilleri de dahil olmak üzere tüm piyasa katılımcıları başvurabilecektir. İkinci aşamadan sonra kapasite tahsisatının tamamı yapılamamış ise, kalan kapasite tahsisi için üçüncü bir Açık Dönem olacaktır. Açık Dönemin her aşaması sonrasında Nabucco Uluslararası Şirketi tüm Taraf Devlet Makamlarına Nabucco Projesi'nden kapasite rezervi yapmış olan şirketlerin listelerini sunacaktır.

3. KULLANILMAYAN KAPASİTENİN SERBEST BIRAKILMASI (NABUCCO ANLAŞMASI MADDE 3.3.2'DE YERALAN PRENSİBİN GENİŞLETİLMESİ)

Her bir Taraf Devlet kendi Ülke Toprakları dahilinde, Nabucco Uluslararası Şirketi'ne, sözleşmelerine uygun olarak kullanılmayan rezerve edilmiş kapasiteyi ikincil piyasada tekrar satmak veya devretmek isteyen Taşıticılara Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından izin verilmesi suretiyle kullanılmayan Rezerve Edilmiş Kapasiteyi tekrar kullanma hakkı verecektir.

Rezerve Edilmiş Kapasite kullanılmadığında ve Akdi kısıt olduğunda, bu kullanılmayan Rezerve Edilmiş Kapasite birincil piyasaya "Kullan veya Kaybet Prensipleri" ile sunulacaktır. Kullanılmayan Rezerve Edilmiş Kapasitelerin yeniden kullanılması için uygulanacak detaylı prosedürler Nabucco Uluslararası Şirketi'nce Taşıticılara sunulacak olan Taşıma Sözleşmesi'nde yeralacaktır. Bu prosedürler ilgili Devlet Makamları ile işbirliği içinde tasarlanacak ve bu makamların ön onayı için sunulacaktır.

Nabucco Projesi işletmesinin ilk takvim yılının tamamlanmasından itibaren, her bir Taraf Devlet kendi Ülke Toprakları dahilinde Nabucco Uluslararası Şirketi'nin Teknik Kapasite'nin bir kısmını kesintili kapasite olarak, internet üzerinden ilan ederek geçmişteki akış ve teklif verilerine göre satmasına aşağıdaki koşulları sağlamak şartıyla izin verecektir:

- Satılmış ancak kullanılmayan Rezerve Edilmiş Kapasite ile ilgili akdi kısıt olması; ve
- Satılmış kesintili kapasitenin bir sonraki takvim yılı için kesilmeme ihtimalinin en az % 90 olması

Rezerve Edilmiş Kapasite'nin satışının ilan edilmesi başlangıçtaki Rezerve Edilmiş Kapasite sahiplerinin Taşıma Sözleşmesi kapsamında Nabucco Uluslararası Şirketi'ne yapılacak ödeme ile ilgili yükümlülüklerini etkilemeyecektir. Rezerve Edilmiş Kapasite'nin başlangıçtaki sahibi Rezerve Edilmiş Kapasite ile ilgili haklarını kaybetmeyecek ve sözleşmesi kapsamındaki kapasitenin tamamını Teklif işlemi yolu ile kullanma hakkına sahip olacaktır. "Kullan veya Kaybet" kapasitesinin kesintili olarak pazarlanmasından doğacak tüm gelirler, tamamen Nabucco Uluslararası Şirketi'ne ait olacaktır.

Taraf Devletler, Teklif sürecinde beklenen akışları öngörecektir. Nabucco Uluslararası Şirket'ine, taahhüt edilen sabit kapasite ile kesintili kapasite olarak piyasaya tahsis edilmiş kapasite arasındaki farkı kısa dönem günlük bazda sağlamasına izin verecektir.

Başlangıçtaki Rezerve Edilmiş Kapasite sahibinin Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından tekrar piyasaya sunulmuş olan kapasiteye aday olması halinde, "Kullan veya Kaybet" kesintili kapasitesini satın alan Taşıticıların kapasitesi kesintiye uğrayacaktır.

Kesintili kapasite için sözleşme imzalayan herhangi bir Taşıticı başlangıçtaki Rezerve Edilmiş Kapasite sahibinin kendi kapasitesinin bir kısmı veya tamamına aday olması nedeniyle kesintiye uğrayacaksa, Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından taşıticıya ön bilgilendirme yapılacaktır. Kesintili Taşıticı bu kesintiye itiraz etme hakkına sahip olamayacaktır.

4. TARİFE METODOLOJİSİ (NABUCCO ANLAŞMASI MADDE 3.3'DE YERALAN İZİNLERİN GENİŞLETİLMESİ)

4.1. Tarife Prensipleri

Her bir Taraf Devlet, satılan kapasite için Nabucco Uluslararası Şirketi'nin Taşıtıcılar ile Taşıtıcıların aşağıdaki metodolojiye göre belirlenecek aylık Kapasite Ödemelerini (Avro olarak) içeren Taşıma Sözleşmeleri imzalamasına izin verecektir. Her bir Taşıma Sözleşmesi bu metodolojiyi hacim, mesafe, zaman, süre, mevsimsellik ve sağlanan hizmetin sabit, kesintili olması ve diğer özelliklerine uygulayacaktır. Taşıma Sözleşmesi, geç ödeme, erken fesih, kanun değişikliği vb. hallerinde Taşıtıcılar tarafından ödenecek masraflar ile ilgili diğer düzenlemeleri de belirleyecektir.

Aşağıdaki Tarife Methodolojisi uygulanacaktır:

1) *Kapasite Ödemeleri*: İlgili yıl için belirlenen ilgili tarife ile Taşıtıcının sözleşme yaptığı Rezerve Edilmiş Kapasite hacmi ((Nm³(0°C)/saat)) ve bu kapasitenin rezerve edildiği mesafenin (km olarak Taşıtıcının boru hattı üzerinde gaz teslim etmeyi taahhüt ettiği giriş noktası ile Taşıtıcının Nabucco Uluslararası Şirketi'nden gaz teslim etmesini talep ettiği çıkış noktası arasındaki mesafe) çarpımı ile hesaplanır. Açıklık getirmek amacıyla, aşağıdaki formül Aylık Kapasite Ödemesi'ni tanımlamaktadır:

$$P_m = \frac{fr * T_n * d}{12},$$

Burada,

fr = Taşıtıcı sözleşmesi kapsamındaki miktar (saatlik gaz akışı oranı)

d = Km olarak mesafe (Taşıtıcı sözleşmesi kapsamındaki giriş-çıkış noktaları arasındaki mesafe)

P_m = Taşıma Hizmetleri için ödeme Avro/Ay

T_n = "n" yılı için ayarlanmış taşıma tarifesi Avro/((Nm³ /saat)*km) / yıl.

Tarife formülünün mevcut versiyonu ile ilgili detaylar aşağıda yer almakta olup, Nabucco Uluslararası Şirketi ve Nabucco Ulusal Şirketleri bu formülleri Açık Dönem, diğer kapasite tahsisatı prosedürleri ve nihai Taşıma Sözleşmelerinde kullanacaklardır.

2) *Tarife*: Mesafe bazlı tek bir tarife (Avro/((Nm³(0°C)/saat)*km olarak ifade edilecektir) olacak ve boru hattının tüm kısımlarına uygulanacaktır. Tarife belirlendiğinde, her yıl Ekim ayının 1. gününde, Nabucco Uluslararası Şirketi ile Taşıtıcılar arasındaki Uzun Dönemli Taşıma Anlaşması'nda yeralan formüle göre eskalasyona uğrayacaktır.

Tarifede her türlü vergi, resim, harç vb. hariç tutulacaktır. Bunlar, taşıma hizmetleri hükümlerince Nabucco Uluslararası Şirketi'nden tahsil edilmesi durumunda, Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından Taşıtıcılardan tahsil edilecektir.

3) *Tarife Hesaplama*: Her bir Taşıtııcı tarafından ödenen son tarife, tarife metodolojisinden elde edilecektir. Tarife metodolojisi formüle edilirken aşığıdaki faktörlere ve hedeflere dikkat edilecektir:

a. yapılan masrafların, yatırım da dahil olmak üzere, etkin bir şekilde geri dönüşü; etkin gaz ticareti ve rekabet sağlanırken aynı zamanda Taşıtııcılar arasında çapraz sübvansiyonun önlenmesi; ağır etkin bir şekilde kullanımının teşviki ve yeni yatırımlar üzerinde uygun teşviklerin sağlanması,

b. Taşıtııcılar tarafından Taşıma Sözleşmesi süresi, yük faktörü, taşıma mesafesi (AVRO / ((Nm³(0°C)/saat)*km) / yıl), sermaye yatırımı/kapasite ve hacim vb. yansıtacak kapasite miktarının dikkate alınması,

c. Ters akışlar, Nabucco Boru Hattı Sistemindeki ağırlıklı fiziki akış yönü referans alınarak tanımlanacaktır. Akdi kısıt olması halinde, ters akışlar için özel tarifeler uygulanacaktır; Nabucco Uluslararası Şirketi piyasa likiditesini sınırlayacak veya piyasayı bozacak veya farklı Taşıma Sistemi Operatörlerinin sınır ötesi ticareti veya Nabucco Boru Hattı Sisteminin bağılı olduğu herhangi bir sistemin bütünlüğü ve geliştirilmesini engelleyecek herhangi bir ödeme prensibi ve/veya tarife yapısı uygulamayacaktır.

4.2. Tarife Hesaplanmasında Kullanılacak Tarife Metodolojisi

Taraf Devletler Nabucco Uluslararası Şirketi'ne Taşıtııcılardan Taşıma Hizmetleri karşılığı Kapasite Ödemelerini alma ve buna ilaveten, Nabucco Boru Hattı Sistemi inşaat, işletme ve bakımından doğacak aşığıdaki yatırım ve işletme giderlerini tahsil etme izni verecektir:

- Sermaye Giderleri ("CAPEX") Nabucco Uluslararası Şirketi'nin boru hattı inşaatından doğacak yatırım maliyetini yansıtan ham madde (çelik vb.), malzeme (kompresör vb.) giderleri, amortisman ve sermaye giderleri (25 yıllık amortisman varsayımı ile) gibi;

- İşletme Giderleri ("OPEX") Nabucco Uluslararası Şirketi'nin devam eden boru hattı işletmesinden oluşacak sabit ve değişken giderlerini içerecektir. İlaveten, OPEX yakıt gazı giderleri, ilgili çevresel giderler (karbon emisyon izni ödeneğı gibi, veya Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından herhangi bir transit ülkede ödenecek bu tip vergiler) ve Nabucco Uluslararası Şirketi tarafından daha erken işletmeye geçilmesi amacıyla Nabucco Projesi'ne bağlanacak diğere boru hattı sistemlerinin kullanılması ile ilgili kiralama giderleri;

- Nabucco Uluslararası Şirketi'nin yönetim giderleri, örn. enflasyon, maaş artışları, faiz oranları ve Nabucco Projesi'nin finansmanı ile ilgili diğere giderlerden doğan ekonomik maliyetler.

Tarife hesaplanmasında, uzun vadede (25 yıl) satılan kapasiteler baz alınacaktır.

Taraf Devletler, tarife metodolojisinin Nabucco Boru Hattı Sistemi inşaatı için gerekli yatırım giderlerinin Hissedarların öz kaynakları, borçlanma ve diğere finans kuruluşlarından alınacak krediler ile temin edileceğı hususunu dikkate alacağını kabul edecektir.

4.3. Kapasite Ödemeleri, Tarife ile ilgili İlave Hususlar

Tarife aşağıda yeralan ilave hususları yürürlüğe koyacaktır:

Taşıma Sözleşmesi Süresi ve teşvikler: Tarife oluşturulurken Taşıma Sözleşmesi süresi dikkate alınacaktır. Projenin ekonomik fizibilitesinin önemine binaen, Taşıticılar tarafından rezerve edilen kapasitenin olabildiğince uzun bir sözleşme süresi için ayrılmasını sağlayacak bir teşvik yapısı Taşıticıların uzun vadeli kapasite rezervini teşvik edecek şekilde Kapasite Ödeme hesaplamasında yer alacaktır (Örn. Uzun süreli sözleşmeler için Kapasite Ödemelerinde ölçekli azalma). Zaman Faktörü 25 yıllık sözleşme dönemi üzerinden hesaplanacaktır. Zaman faktörü (pik periyodu harici için) standart 25 yıllık dönem için 1 olacak, 10 yıllık sözleşme süresine kadar lineer olarak 1.20'ye kadar artacak ve daha sonra 1 günlük sözleşme süresine kadar lineer olarak 4' e kadar çıkacaktır.

Mevsimsel gaz talebinin Kısa Vadeli Taşıma Sözleşmelerine etkisi: Kısa vadeli Taşıma Sözleşmeleri için (bir günden bir yıl eksi bir güne kadar) Kapasite Ödemeleri kısa vadeli taşıma için mevsimsel ihtiyaçları ve buna bağlı yük faktörünü de yansıtacaktır. Örnek olarak, talebin fazla olması beklenen kış aylarında (yük faktörü daha yüksek olacaktır) günlük taşıma sözleşmeleri için önceden belirlenmiş, şeffaf bir ek ücret olacak iken, yaz aylarında sonuçlanacak günlük taşıma sözleşmelerinde ek ücret daha az olacaktır (yaz aylarında talebin daha az olması beklenir, bu nedenle yük faktörü daha azdır). Mevsimsel faktörler: Kasım-Mart (pik dönem) arası günlük sözleşmeler için %150 ek ücret, Ekim ve Nisan (geçiş dönemi) için %75 ek ücret olacak ve pik dönemi haricinde (Mayıs-Eylül) arası ek ücret olmayacaktır.

